

نموده آنها متوجه نشدند. کتابهای قانون مدنی که در دسترس ما است عשרی از اعشار حقوق مدنی اسلام نیست.

اگر کتب قضا؛ وشهادات؛ و شرکت؛ و تجارت؛ و حدود؛ و دیات؛ و قصاص؛ و دلائل؛ و اقرار؛ و حجر؛ و صید و ذباحت؛ و لقطه؛ و دینه؛ و حرف؛ و صنایع؛ و... بسیاری از کتب احکام عرفیه غیر از اصول و فروع دین که جزء عباداتست و در حقیقه قسمتی از آنها هم مربوط باقتصادیات و سایر وزارتخانه های دول اسلامی است از قبیل زکوة؛ و خمس؛ امر بمعروف و نهی از منکر؛ و جهاد و... مورد مطالعه واقع شود آنوقت بعظمت مدنیت اسلام و عدالت و امنیت قضائی این مذهب حقه که بهترین راه فلاح بشر از تمام بلیات دنیوی است واقف خواهیم گردید.

من اگر خداوند کمک کرد در مقاله دیگری طی عنوان (حقوق تطبیقی) رساله‌ای در این موضوع مینویسم و مقایسه اجمالی بین قوانین دادگستری دنیای امروزه و قوانین دادگستری در اسلام نموده نظریات خود را بعرض خوانندگان عزیز خواهم رساند و فعلاً مبحث اول این مقاله را بهمین جا خاتمه داده شروع به مبحث دوم مینمایم.

شعبه گاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پال جامع علوم انسانی

ترجمه مهدی ملکی

شغل و کالت

(بقیه)

ثبت نام سارا آموز در صورت کارآموزان

۱) اهمیت تشریفات ثبت نام - پس از صدور دستخط ۲۰ ژوئن ۱۹۲۰ ثبت نام داوطلب در صورت مربوط بکارآموزان موجود در کانونهای و کلا ضروری است زیرا بموجب ماده (۵) آندستخط فقط ليسانسيه های حقوقی ميتوانند از

عنوان و کالت استفاده کنند که نامشان در صورت کارآموزان ثبت شده باشد. قبل از آن تاریخ بین عنوان و کیل و عمل بو کالت تفاوت محسوسی موجود بود بدین معنی که با داشتن لیسانس حقوق و اتیان سوگند استفاده از عنوان و کالت اشکالی نداشت ولی برای اجرای شغل و کالت لازم بود نام داوطلب در دفتر یکی از کانونهای و کلا ثبت گردد. در نتیجه عده زیادی در لوای عنوان و کالت از نظر موقعیت اجتماعی استفاده میکردند بدون اینکه در حقیقت و در عمل و کیل باشند. و چون نامشان در هیچ کانونی ثبت نبود طبعاً هیچوقت در دادگاهها حضور نیافته و از تحت هر گونه نظارت خارج بودند. ماده (۵) دستخط ۱۹۲۰ از این سوء استفاده جلوگیری نموده و احراز عنوان و کالت را مقید به ثبت نام در کانون و اجرای شغل و کالت در عمل نمود و در نتیجه خدمت بسزائی بو کلا و جامعه و کالت کرد و لذا از آن ببعده فقط لیسانسیه های حقوقی که قسم یاد کرده نام خود را در یکی از کانونها ثبت نموده و عملاً و واقعاً بشغل و کالت اشتغال دارند میتوانند دارای عنوان و کیل دادگستری باشند و بهمین لحاظ و کلا باید بر روی کارت ویزیت خود و سرلوحه کاغذهایشان قید کنند که نامشان در کدام کانون ثبت شده است و و کلا کارآموز باید کارآموزی خود را نیز تصریح نمایند.

۲) مقررات ماده (۵) ۱۹۲۰ و کلا را ضمناً از رقابت دلالتیکه از طریق مرقوم سوء استفاده مینمودند فارغ ساخته و هیئتهای مدیره کانون باستناد دستخط مرقوم و بنام نظارت برو کلا از اشتغال دلالت بعمل و کالت جلوگیری مینمایند و با اینکه دلالت بشورای دولتی بعنوان غیر قانونی بودن آن دستخط شکایت کردند ولی شورای در حکم ۱۸ فوریه ۱۹۲۱ تقاضای ایشان را رد نمود.

۳) بموجب ماده ۴۹ دستخط ۱۹۲۰ فقط لیسانسیه های حقوقی که قبل از صدور دستخط مرقوم از عنوان و کالت با وجود عدم ثبت نام خود در کانون استفاده میکردند مجاز در حفظ عنوان مزبور شناخته شدند بدون آنکه عملاً مجبور بو کالت باشند ولی رویه قضائی این اجازه و استثنا را در معنای بسیار محدود آن اعمال نموده و بهمین جهت لیسانسیه های حقوقی که قبل از آن در محاکم تجارت بعنوان و کیل مجاز مشغول و کالت بودند نتوانستند از

این مقررات استثنائی استفاده نمایند و همچنین با استعفای این قبیل اشخاص دیگر بایشان اجازه داده نشد که در شهر دیگری با استفاده از ماده ۴۹ بعنوان وکیل خود را معرفی نمایند مگر آنکه مجدداً نام خود را در کانون محل جدید ثبت نمایند.

بهر تقدیر کانونهای وکلا از این استثناء راضی نبوده و مدعی میباشند که ماده ۴۹ مخالف قانون ۲۲ و آنتوزسنه ۱۲ میباشد که عنوان و کالت را مخصوص اشخاصی دانسته که عملاً و کالت نمایند و اتحادیه ملی و کلا و همچنین اتحادیه و کلاهی جوان کرار آنسبت باین ماده اعتراض و العای آنرا تقاضا کردند (۴) هر وکیل دادگستری باید نامش منحصرأ در یک کانون و فقط در یک کانون ثبت شود . البته مراد در این دستور منع وکیل از محاکمه در دادگاههای دیگر کشوری نیست بلکه منظور این است که علاقه و ارتباط او از نظر مقررات و کالتی باید فقط بایک کانون باشد و اگر وکیلی بخواهد تغییر محل اقامت دهد باید ابتدا اقدام بحذف نام خود از دفتر کانون قبلی نموده سپس اسمش را در کانون بعدی ثبت کند .

(۵) اگر وکیلی با اعمال تقلب موفق به ثبت نام خود در فهرست کارآموزان یا وکلا گردد مثلاً قبلاً بکانونی مراجعه و مردود شده بعداً بدون تذکر اینموضوع در کانون دیگر نام خود را ثبت و مطلب کشف شود قهرأ نام وکیل از صورت وکلا حذف میشود ولی آیا این حذف نام نسبت بگذشته هم موثر میباشد یا خیر قابل بحث است . دادگاه استان اکس بموجب حکم ۲۵ ژوئن ۱۹۳۵ مقرر داشته است که اگر لیسانسیه حقوقی موفق به ثبت نام خود در صورت کارآموزان شود و حال آنکه تصمیم هیئت مدیره کانون دیگر را که مشعر بر رد تقاضای او بوده ارائه نداده یا دیپلم لیسانس را که دادسرای محل دیگر امضاء کرده مخفی داشته و یا بمنظور گمراه ساختن کانون جدید نشانی خود را عوضی داده باشد پس از کشف باید نام وکیل با اثر قهقراعی از صورت حذف شود و استدلال دادگاه مرقوم این بوده که گرچه در مجازاتهای انتظامی بطور کلی عطف بمسابق شدن مجازات مورد ندادردولی چون حذف نام عملی اداری است و برای شخص متقلب حقی نمیتوان قائل شد

بنا بر این عطف به سابق شدن این تصمیم منافی با حق مکتسبه نیست - بهر صورت کانونهای و کلا میتوانند از نظر انتظامی هم بعلت سوء اخلاق و رفتار نام چنین شخصی را از صورت و کلا حذف کنند .

اگر بر اثر سهو و اشتباه و بدون آنکه تقلبی در بین باشد نام و کیلی در صورت کانون ثبت گردد کانون و کلا میتواند با پی بردن به اشتباه نام او را حذف نماید و ذینفع هم میتواند از تصمیم کانون بدادگاه استان شکایت کند و اگر کانون مسامحه در حذف نام چنین و کیلی کند دادستان میتواند با مراجعه بدادگاه استان حذف نام آنوکیل را از صورت و کلا درخواست کند .

قسمت دوم - کارآموزی

وظایف و کلاهی کارآموز

تعریف - کارآموزی دوره شاگردی و کیل است و در این دوره کارآموزان از طریق اخذ تعلیمات مخصوصه و عضویت و حضور در کمیسیونهای مختلفه کانون و جلسات دادرسی اطلاعات لازم برای اجرای شغل بسیار مفید و در عین حال مشکل و برای اشخاص بی تجربه پرخطر است تحصیل مینمایند .

اسامی کارآموزان در دفتر و صورت علیحده مشخص از دفتر و کلا ثبت میشود . و این ثبت نام اصولا پس از تصویب هیئت مدیره انجام میگردد و اگر عده کارآموزان از ۲۰ نفر تجاوز کند بستونهای مختلفی تقسیم و هر دسته بانتخاب رئیس کانون تحت ریاست او و سایر اعضای هیئت مدیره کانون قرار میگیرند .

مقررات مربوط بکارآموزی در قانون فعلی فرانسه

مدت کارآموزی - و کیل کارآموز اصولا میتواند دوره کارآموزی خود را در کانون حوزه دادگاه شهرستان یا کانون حوزه دادگاههای استان طی کند و مدت کارآموزی سه سال است و اگر در خلال اینمدت مشمول نظام وظیفه گردد برای اجرای خدمت نظام دوره کارآموزی قطع و بقیه پس ازانجام خدمت طی میگردد - دوره کارآموزی برای کلیه داوطلبان و کالت یکسان بوده و هر قدر شخصیت و خصوصیت داوطلب مهم باشد تأثیری در تقلیل مدت ندارد و دستخط ژوئن ۱۹۲۰ با وضع این قاعده و اعمال مساوات کامل بین

داوطلبان باختلافات موجوده در قانون قدیم فرانسه که دوره کارآموزی پنجسال ولی مستثنیات زیادی داشت خاتمه داده است و هیچ عنبری سوای خدمت نظام و وظیفه یا محکومیت انتظامی نمیتواند مانع ادامه کارآموزی شود و اگر کارآموزی عملاً نتوانست دوره مزبور را طی نماید یا مشغول بشغلی گشت که منافعی باشغل و کالت است نامش از ردیف کارآموزان حذف و مدتی را که کارآموزی نموده کان لم یکن میگردد.

معذالك در موارد مخصوصی که ذیلا تشریح میشود دوره کارآموزی از سه سال بیشتر است.

الف - بموجب قسمت (۵) ماده ۲۶ دستخط ۱۹۲۰ کارآموز بمنظور تکمیل مطالعات میتواند تقاضای تمدید دوره کارآموزی را تا پنجسال بنماید و مخصوصاً این قبیل تقاضاها اخیراً بر اثر فشار مالیات سنگینی که از و کلا گرفته میشود بسیار زیاد است و برای فرار از تادیه مالیات و کلاهی جوان رجحان میدهند که مدت بیشتری در دوره کارآموزی باقی بمانند.

ب - ماده (۲۷) دستخط ۱۹۲۰ و همچنین دستخط ۱۵ نوامبر ۱۹۳۰ بر رئیس کانون و کلا اجازه داده است که در دومرتبه هر بار یکسال درمواردیکه کارآموز کاملاً بوظایف خود رفتار نموده است دوره کارآموزی را تمدید نماید. مواردی نیز یافت میشود که ممکن است دوره کارآموزی کمتر از سه سال گشته یا اصولاً داوطلب معاف از کارآموزی باشد.

الف - بموجب ماده ۲۸ دستخط ۱۹۲۰ نمایندگان قانونی *aroué* لیسانسیه حقوق که دارای پنجسال سابقه باشند از طی دوره کارآموزی معاف میباشند.

ب - ماده ۲۹ دستخط ۱۹۲۰ مقرر میدارد اگر کارآموزی در کانون حوزه دادگاه شهرستان طی دوره کارآموزی را نموده و بخواهد در خلال آن نامش را در کانون حوزه استان ثبت نماید مدتی را که سابقاً کارآموزی کرده اصولاً کانون دادگاه استان منظور نخواهد کرد ولی هیئت مدیره کانون استان میتواند با ملاحظه این سابقه دوره کارآموزی را تقلیل دهد.

ج - بموجب ماده ۳ دستخط ۱۹۲۰ قضات شاغل و همچنین قضات

قدیمی که سه سال سابقه اشتغال داشته باشند اعم از قضات بخش . شهرستان استان . یا قضات اداری از طی دوره کارآموزی معاف میباشند . لزوم کارآموزی - برای احراز موفقیت در وکالت داشتن معلومات قضائی و حقوقی کافی نبوده و کلا بایستی برموز عملی شغل وکالت مانوس بوده و تجربیات کافی اندوخته باشند و بنا بر این لیسانسیه های حقوق بایستی معلوماتی را که در دانشکده آموخته اند با اطلاعات و تجربیات حاصله در دوره کارآموزی تکمیل نموده و با حضور در محاکم کنفرانسها . کمیسیونها . و کار کردن در دفتر وکیل یا نماینده قانونی . یا سر دفتر اسناد رسمی . یا دادسرا با سرار عملی وکالت آشنا گردند (بایستی اذعان داشت که با وجود مقررات فعلی کارآموزی که بسیار مفید است هنوز آنطور که شایسته است برای تکمیل کادر وکلای جوان از حیث تجربه و اطلاعات عملی بایستی انتظار مقررات دیگری را کشید که حتی المقدور دوره کارآموزی را بیشتر و وظایف کارآموزان را در آن دوره سنگین تر نماید) .

دوره کارآموزی چگونه بایستی طی شود - بموجب مقررات دستخط ۲۰ ژوئن ۱۹۲۰ و ۱۵ نوامبر ۱۹۳۰ مقررات مربوط بکارآموزی را تحت سه عنوان بایستی مطالعه کرد . اول کار در دفتر وکیل یا نماینده قانونی یا سر دفتر یا دادسرا . دوم شرکت در سخنرانیهای مربوطه بکارآموزان و الزام بحضور در آنجلسات و تمرینات عملی . سوم معاضدت قضائی و وکالت تسخیری .

۱) کار در دفتر وکیل یا نماینده قانونی یا سر دفتر یا دادسرا - وکلای کارآموز بموجب ماده ۲۶ دستخط ۱۹۲۰ بایستی حتی المقدور در دفتر وکیل و الا نزد نماینده قانونی یا سر دفتر و یا دفتر دادسرای شهرستان یا استان کار بکنند و بهمین منظور مقرر داشته است که هیئتهای مدیره کانون تصمیمات لازمه برای تسهیل این امر اتخاذ نماید - بدیهی است برای کسانیکه دوره کارآموزی وکالت را طی مینمایند بهترین طریق همکاری با یکی از وکلای قدیمی است . زیرا وکیل جوان در دفتر وکیل قدیمی خواهد توانست به پرونده های متعدد مراجعه کرده با آراء و تصمیمات قضائی آشنا شده

یادداشتهای لازم برای دفاع تهیه نموده مدارج مختلفه پرونده را تعقیب کرده و از سرپرست خود تعلیمات مفیده بگیرد - سرپرستی را طبعاً نمیتوان اجباری نمود زیرا هر وکیل بایستی در ترتیب امور دفتری خود کاملاً آزاد بماند و بسیاری از وکلای میل دارند تمام امور مربوطه بخود را خود انجام دهند زیرا هر قدر خود وکیل در تهیه پرونده تجسس قوانین و احکام و تحریر یادداشتهای بیشتر مباشرت داشته باشد طبعاً احاطه اش بر پرونده مربوطه بیشتر خواهد شد. ولی البته بهتر است که از وجود کارآموزان بعنوان منشی در دفتر و کالت استفاده شود و بایستی سرپرستی را تشویق و تبلیغ نمود و بهمین جهت جزو وظایف رئیس کانون و هیئت مدیره است که با وسایل مختلفه مقتضی بدون آنکه عنوان اجباری بر آن قائل شوند و کلای قدیمی را تشویق بقبول کارآموزی نمایند - اخیراً در کنگره های و کلا فکر سرپرستی الزامی طرفدارانی پیدا کرده منجمله در کنگره ۱۹۲۸ آقای گابریل آرنولد رئیس کانون و کلای رمس این موضوع را پیشنهاد کرد ولی نظر بلزوم حفظ آزادی و استقلال و کلا تصویب نشد.

حق الزحمه کارآموزیکه در دفتر وکیل کار میکند. آیا وکیل جوانیکه بعنوان منشی در دفتر وکیل قدیمی دوره کارآموزی خود را طی میکند میتواند مطالبه حقی نماید یا خیر و در صورت مثبت میزان آن چیست؟ دستخط ۱۹۲۰ راجع باین موضوع بالمره ساکت است و تا قبل از آن تاریخ و بموجب مقررات آئین نامه نوامبر ۱۸۲۲ معمول نبود که وکیل سرپرست بوکیل کارآموز اجرتی بدهد و معتقد بودند که کار کردن وکیل کارآموز در دفتر وکیل سرپرست بنبف خود او و مفید برای آتیه اوست. ولی بعداً این طرز فکر بخصوص با توجه باوضاع زندگی از نظر مادی عوض شد و باین فکر اقتادند که وکیل جوان باید با کار خود احتیاجات مادیش را تا هنگامیکه بتواند مشتری ثابتی برای خود پیدا کند مرتفع سازد. بر اثر این افکار فعلاً عموم کانونهای و کلا اصل قابل اجرت بودن کار کارآموز را قبول کرده اند و معمولاً این اجرت ممکن است شامل چند در صدی از جعاله اموری باشد که پرونده آن بوسیله کارآموز منشی تهیه میشود ولی امروزه بیشتر ماهیانه ثابتی از طرف وکیل

سرپرست برای کارآموز معین شده و کارآموزان با ثابت بودن حقوق خود خیالشان از جنبه مالی تأمین و بهتر بامور حرفه میبردازند .

۲) تمرینات و سخنرانیها در دوره کارآموزی - ماده ۲۶ دستخط ۱۹۲۰ و کلای کارآموز را مجبور نموده است که در تمام تمرینات مربوطه بکارآموزان و جلسات سخنرانیها در کانون مربوطه شرکت نمایند و هر کانونی نظامات داخلی مربوطه باین امر را تنظیم نموده و عموماً تحت هدایت مستقیم رئیس کانون و کلا میباشند و در کانونهای بزرگ رئیس هیئت مدیره دسته‌های مختلفی از کارآموزان تشکیل داده و هر دسته را تحت ریاست یکی از اعضاء هیئت مدیره قرار میدهد - قسمت سخنرانی معمولاً شامل يك یا چند عضو کارآموز است که بعنوان منشی کیسیون از طریق مسابقه یارای خود کارآموزان انتخاب میشوند و تحت ریاست شخص رئیس کانون میباشند و کارآموزان يك معاون و يك خزانه دار نیز برای شعبه سخنرانی انتخاب میکنند .

حضور کارآموزان در جلسات سخنرانی و تمرینات عملی همانطور که گفتیم اجباری است ولی عملاً رعایت این موضوع نشده و و کلای جوان بدون توجه بقواید آن حتی المقدور کمتر در جلسات حاضر میشوند و حال آنکه با حضور در این جلسات است که بفن و کالت مانوس شده و خواهند فهمید که بهترین طریق موفقیت در و کالت این است که مدافعات ایشان ساده . منطقی . و متکی بدلائل کافی باشد و باز با حضور در این جلسات است که خواهند فهمید خواندن دفاعی که قبلاً نوشته شده یا حفظ کردن آن عمل پسندیده نیست و تمام صنعت دفاع در این است که اظهارات و کیل شفاهی ولی متکی بیادداشت‌هایی باشد که قبلاً با کمال دقت تهیه شده باشد . علاوه و کلای جوان باید بدانند که حضور در دادگاههای حقوقی و تجاری بمراتب برای آنها بهتر از حضور در دادگاههای کیفری است ولی متأسفانه عملاً رغبت ایشان بدادگاههای جنائی بیشتر است .

بهر تقدیر دستخط ژوئن ۱۹۲۰ تضمینات کافی برای اجرای مقررات بالا پیش بینی نموده و قانوناً متأسفانه هیئتهای مدیره دارای اختیارات کاملی برای حسن اجرای این مقررات نیستند و بهمین جهت با توجه باین نقص قانونی

عملاً نظامنامه های داخلی در کانونها وضع گشته است . بعلاوه چون مقررات قانونی کافی برای ترقی سطح فکری و عملی کارآموزان نیست باز بموجب همان نظامنامهها هر کانونی مقررات مخصوصی وضع نموده که ما ذیلاً مقررات مربوطه بکانون و کلای پاریس را که از همه کاملتر است مینویسیم .

در پاریس وظیفه کارآموز شامل اولاً حضور در اجتماعات و دسته های مربوط بکارآموزان است که به بیست دسته تقسیم و هر دسته تحت ریاست یکی از اعضاء هیئت مدیره است و هر رئیس دارای همکارانی متعدد از بین و کلای قدیمی میباشد که لااقل دارای دهسال سابقه و کالت مستقل هستند و وظیفه این عده مراقبت در رفتار و اعمال و کلای کارآموز و نظارت بر حضور ایشان در جلسات تمرینی و تکمیل معلومات آنان است . در سال اول کارآموزی پنج جلسه و در سالهای بعد حضور در دو جلسه اجباری است و در ابتدای هر جلسه حاضر و غائب میشود و برنامه جلسه هم هشت روز قبل ضمن دعوتنامه برای کارآموز ارسال میشود . ثانیاً علاوه بر حضور در اجتماعات مرقوم کانون پاریس برای سال اول کارآموزان جلسات تمرینی دیگری دارد که در آنجا با فن مخصوص و کالت آشنا میگردند از قبیل تنظیم دادخواست و لوایح خواندن پرونده و تنظیم گزارش و غیره ثالثاً جلسات سخنرانی کارآموزان است که از همه مهمتر است و مخصوصاً اگر کارآموزی عضو جلسه سخنرانی شده یا بسمت منشی کنفرانس انتخاب شود دارای عنوان و شهرت زیادی خواهد شد و یکی از افتخارات و کلای دادگستری این است که سابقه عضویت یا منشی گری کمیسیون سخنرانی را داشته باشند و معمولاً این شعبه دارای ۱۲ منشی است که از طرف هیئت مدیره هر سال از طریق مسابقه بین کارآموزان انتخاب میشوند و جلسات سخنرانی هر هفته یکبار تحت ریاست کانون یا یکی از اعضاء هیئت مدیره تشکیل شده و مسائل حقوقی بصورت محاکمه در آن طرح میشود - علاوه از این سخنرانیها سخنرانیهای کوچک دیگری هم تحت نظر یکی از منشیان کنفرانس اداره میشود که حضور کارآموز در کلیه این جلسات و سخنرانیها اجباری است و رئیس دسته بایستی در این قسمت نظارت کامل داشته باشد .